

ERZİNCAN DEPREMİ 1992

13 Mart 1992-Cuma akşamı, saat 19.20'de meydana gelen büyük sarsıntı ve devam eden ardçı sarsıntılarla ERZİNCAN kenti yıkılırken, "DEPREM" afeti de her yönüyle ülke kamuoyunun gündemini doldurdu.

İlk gece ve günlerin ağırlıklı konusu elbette "Kurtarma Çalışmaları" oldu. İstanbul'dan ve diğer kentlerden birçok kişi bulabildikleri her çeşit vasıta ile Erzincan'a ulaşip yakınlarının durumunu öğrenmeye, sağ ve esen iseler alıp yanlarına getirmeye gittiler. Bir yandan da özellikle hastanelerin yıkılmış olması, en duyarsız çevrelerde bile, deprem sonrası ortaya çıkan bu trajik tablonun zorlaması ile; "Niye böyle bir hasar ve can kaybı oldu?" sorusunu sordurttu.

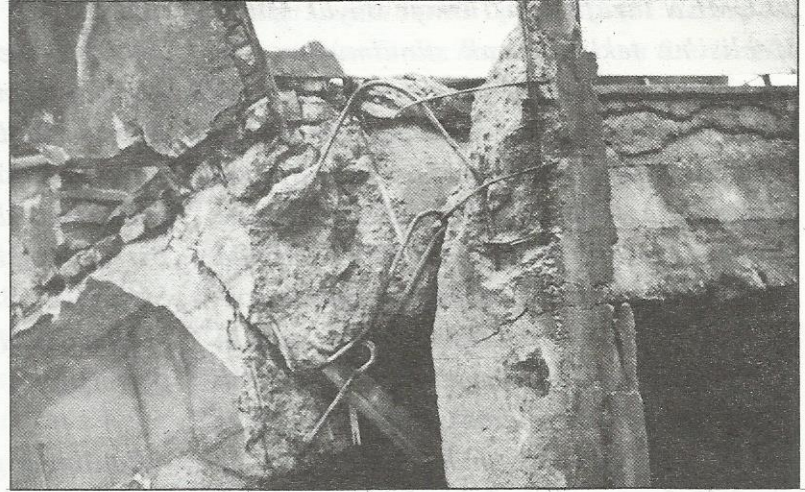
Erzincan 92 - Bitişik nizam iki yapıda deformasyonu

Günlerce TV'lerde ve basında, doğru-yanlış pek çok şey söylendi, yazıldı. İlgili-İlgisiz çevreler görüş belirtip, açıklama yaptılar.

Depremin ülkemizi etkileyen ve birlikte yaşamak zorunda olduğumuz bir doğal afet oluşu; sorunu alınacak önlemlerle can ve mal kayıplarının azaltılmasına dönüştürmektedir.

Üstelik İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerimizin de yüksek deprem riski altında olduğu bilinmektedir.

İMO, afet yaşandıktan sonra değil, önceden olabilirliği öngörüsünü ve alınması gerekli önlemleri sürekli dile getirerek yetkilileri uyarmaya çalışmıştır.

Erzincan 92 - Dügüm noktası deformasyonu

Örneğin, 4 Mayıs 1991'de yapılan İstanbul ve Deprem Sempozyumu, kentimiz için alınabilecek önlemleri gözler önüne seren bir etkinliktir. (Bkz. İstanbul Bülten-Sayı: 5)

Ve daha önce ülkemizde yaşanan büyük depremlerde olduğu gibi, Erzincan Depremi sonrası da gerekli verileri toplamak, yerinde durum saptaması yapmak üzere bir İMO heyetinin Erzincan'a gitmesi kararlaştırıldı. Prof. Dr. Atilla M.ANSAL (İ.M.O. İstanbul Şubesi Başkanı), Doç. Dr.

Mustafa TOKYAY (İ.M.O. Ankara Şube Başkanı), Prof. Dr. Yener ÖZKAN (ODTÜ Öğretim Üyesi), Prof. Dr. Muzaffer İPEK (İ.T.Ü. Emekli Öğretim Üyesi), Doç. Dr. Haluk SUCUOĞLU

(ODTÜ Öğretim Üyesi), Alaattin DURAN (İ.M.O. Ankara Şube Sekreteri), Mustafa ÇOBANOĞLU (İ.M.O. Ankara Şube Saymanı), Metin KORKMAZ (İ.M.O. İstanbul Şube Yön. Kur. Üyesi), H. Mutlu ÖZTÜRK (İ.M.O. İstanbul Şube Yön. Kur. Üyesi)'den oluşan İ.M.O. teknik heyeti 18 Mart Çarşamba günü Erzurum'a vardı. Heyetteki arkadaşlarımız, gündüzleri Erzincan'a gidip çalışmalarını sürdürdüler. O günlerdeki barınak sıkıntısı nedeniyle geceleri kalmak için Erzurum'a döndüler. 4 gün süren çalışmalar sonrası, olayla ilgili görsel saptamalar da yapıldı. Ve ilk değerlendirmeler, 26 Mart 1992 tarihinde İMO Genel Merkezi'nde basın mensuplarına açıklandı.

İMO Diyarbakır Şubesi'nden bir heyet, daha önce Erzincan'a gitmiş ve bir ön inceleme raporu hazırlamış bulunuyor. İMO Yönetim Kurulu Erzincan Deprem Raporu çalışmalarının tamamlanmasını ve bir kitap halinde yayınlanmasını kararlaştırdı.

Ayrıca yapılan video çekimlerinden DEPREM'le ilgili eğitim amaçlı bir film yapılması için Şubemizce çalışmalara başlandı.

Erzincan 92 - Yumuşak kat deformasyon örneği

"ERZİNCAN DEPREMİ ve İSTANBUL" BRİFİNGİ

Şube Yönetim Kurulumuz Erzincan Depremi'nin sonuçlarından yola çıkarak özellikle İSTANBUL için ilgilileri uarmaya, bilgilendirmeye yönelik çalışmalar yapılmasını kararlaştırdı.

İlk olarak "Erzincan Depremi ve İstanbul" Brifingi 9 Nisan 1992 tarihinde İstanbul İl Genel Meclisi Salonu'nda düzenlendi. Brifing'te Şube Başkanımız Prof. Dr. Atilla M. ANSAL, Prof. Dr. Muzaffer İPEK ve Prof. Dr. İlhan EREN "Erzincan Depreminden İzlenimler" başlığı altında; Zemin, Taşıyıcı Sistem Tasarımı ve Betonarme Yapılar üzerine slaytlar eşliğinde izlenimlerini anlattılar.

İstanbul Vali Yardımcısı Ümit ESMER de yaptığı konuşmada; konunun önemi açısından Brifingin anlamını ve yararını vurguladı.

"İstanbul'da Deprem ve Önerilerimiz" bölümünde de; Şube Başkanımız 4 Mayıs 1991 tarihinde yapılan İstanbul ve Deprem Sempozyumu'nda belirtilen konulara dikkat çekerek öncelikle hastaneler olmak üzere yapı önem katsayısı yüksek binaların;

mevcut durumlarının saptanması ve projelerinin kontrolü ile gerekli ise tamir-takviye yapılmasını önerdi. Brifinge çok sayıda ilçe belediye başkanı ve kamu kurum-kuruluş yöneticileri ile basın mensupları katıldı.

DiĞER KONFERANSLAR

Yıldız Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Bölü-

mü'nde öğretim üyeleri ve öğrencilere yönelik konferans ve slayt gösterisi yapıldı.

Bakırköy, Kadıköy, Gaziosmanpaşa ve Kartal'da temsilciliklerimizin düzenlediği salon toplantılarında konferans ve slayt gösterileri tekrarlandı. Bazı ilçe belediye başkanlarının da izlediği toplantılara bölgelerden çok sayıda izleyici katıldı.

1. ERZİNCAN DEPREMİ (1939)

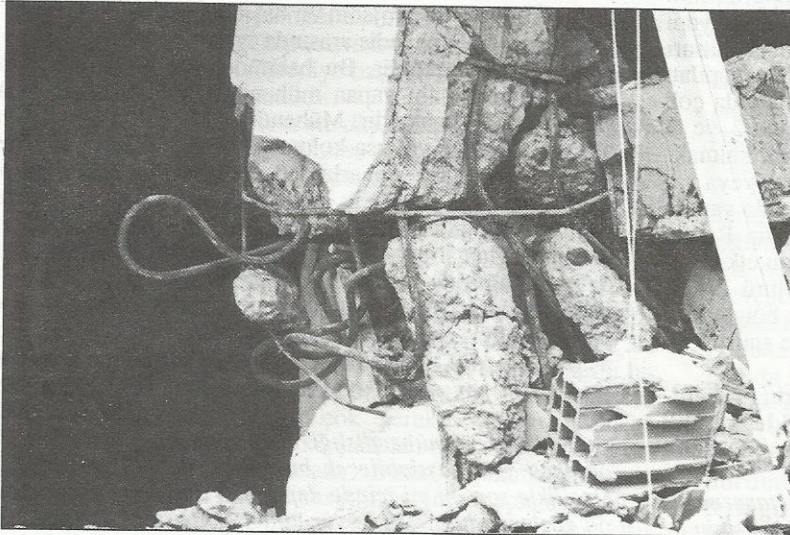
"Türkiye Büyük Depremleri Makro-Sismik Rehberi (1900-1988) Doç. Dr. Haluk EYİDOĞAN"

Ms= 7.8 (Ambraseys, 1988)

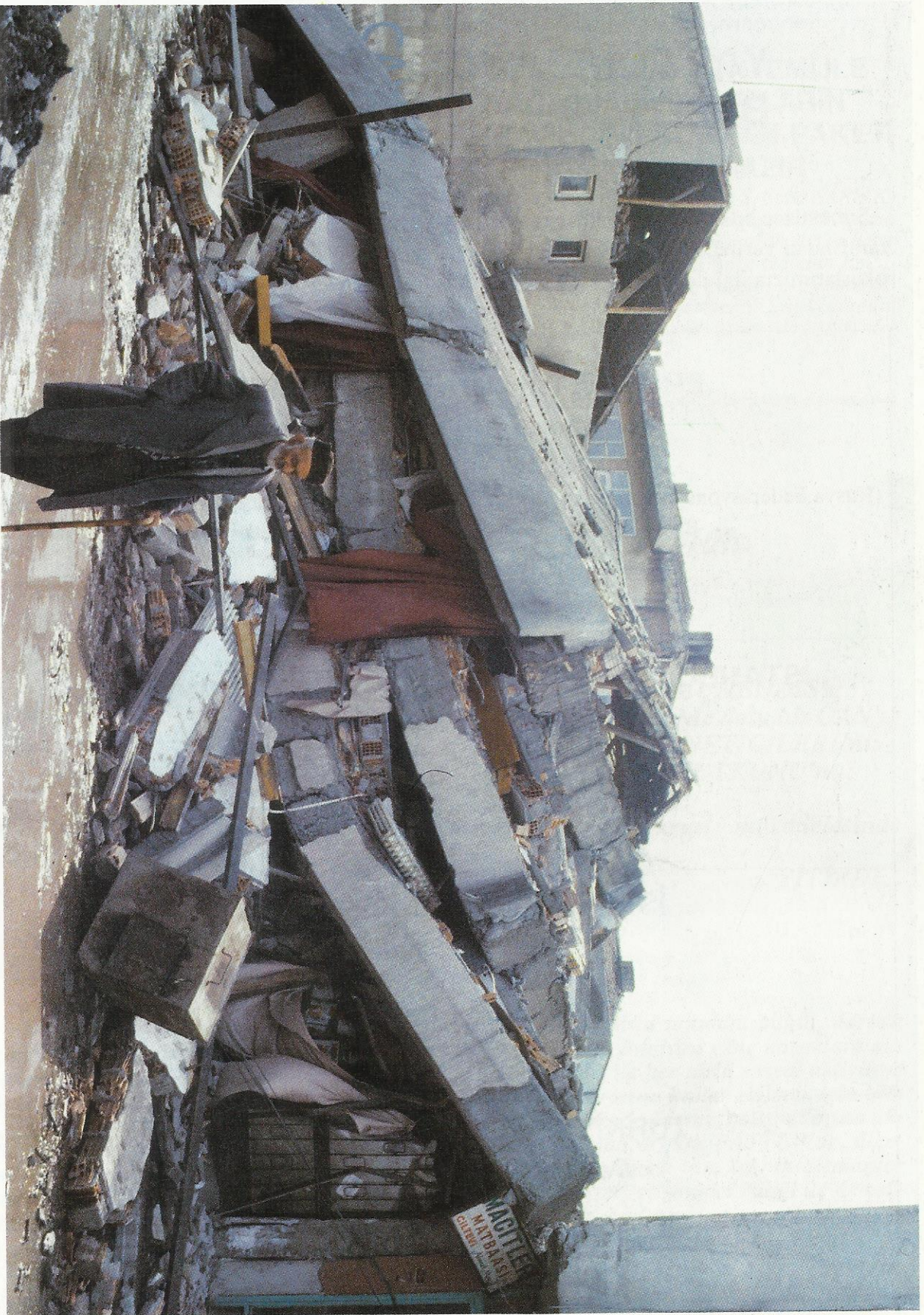
26/27 Aralık 1939 gecesi yerel saatle 02'de kuzeydoğu Anadolu'yu sarsan bu deprem bir çok şehir ve köyleri yıkmıştır. 40.000'e yakın kişinin yaşamını yitirdiği bu depremde 360 km uzunluğunda bir fay ortaya çıkmış, fayın üzerinde 4 m'ye yakın sağ yönlü yerdeğiştirme olmuştur. Hasar görmüş olan zon Erzincan'dan Amasya'ya kadar uzanır. Bu zonun uzunluğu 360 km, eni ise 120 km olup Çarşamba ile Artova arasında yer alır. Alanın uzun ekseri Pontid kıvrım eksenlerine ve Karadeniz kıyısına koşuttur. Doğrultusu ise Kelkit vadisine çok uyumlu olmak üzere doğu-güneydoğu batı-kuzeybatıdır. Erzincan depreminde oluşan kırıklar fay kuşağı boyunca değişik uzunlukta ve atımlarda yer

alır. Bazı yerlerde 1-2 m açıklıktaki kırıklar kilometrelerce uzunluktadır. Yer yer bindirmeler (şaryaj) gözlenmiştir. Çok sayıda heyelan ve kaya düşmesi depremin makro sismik etki alanını büyütüştür. Örneğin Koyulhisar yakınında 500 m yükseklikteki dağ yamacı kayarak Sivas-Koyulhisar karayolu üzerinde 3.5 km uzunluktaki bölümü kapamıştır. Heyelana uğrayan bu bölümün arkasındaki alan küçük bir göle dönüşmüştür. Polat dağının zirvesinden, ağırlıkları binlerce ton olan büyük kaya blokları yuvarlanmıştır. Deprebölgesindeki şiddetli zemin deformasyonları nedeniyle caddeler ve köprüler ağır hasar görmüş ve biçim değiştirmiştir. Depremden etkilenmiş diğer illerimiz Tokat, Amasya, Samsun, Ordu ve Giresun'dur.

Depremi yaşayanların genel gözlemlerinden biri depremden önce, ana şok anında ve sonrasında çok şiddetli gürültüler duyulmuştur. Kaynaklardan elde edilen bilgilerden ana şoktan önce bir önce şok olup olmadığı konusunda kesin bir fikir edinilememiştir. Bazı insanlar Üzengi ve Balçık köyü arasındaki alanda havada ışık belirtilleri gözlemişlerdir. Deprem nedeniyle makrosismik bölgede kuyu ve kaynak sularında debi değişimleri olmuştur. Ekşisu gibi bazı yerlerde yeni su kaynakları oluşmuştur. Suşehri'nin Alanlık köyündeki gölün su yüzeyi 1.5 cm artmıştır. Çandarlı deresinin yatağı değişmiştir.

Erzincan 92 - Düşüm noktası deformasyonu

ERZINCAN 1992